

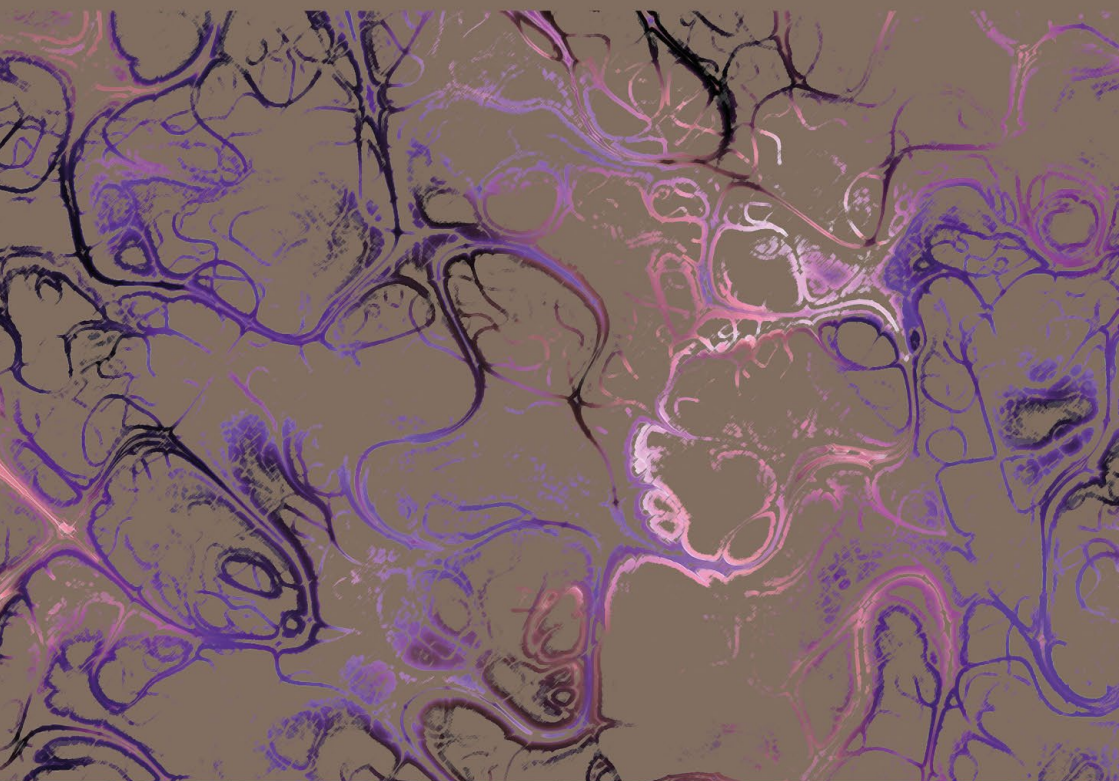

Městská knihovna v Praze

ČEŠTÍ
BÁSNÍCI
20. STOLETÍ

PŘEDKONEC

Viola Fischerová

e-kniha • Praha • 2021

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

Předkonec

Viola Fischerová

Znění tohoto textu vychází z díla [Předkonec](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Fra v Praze v roce 2007. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Viola Fischerová: Předkonec), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyžívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 22. 1. 2021.

OBSAH

I.	8
V moři se vznášejí.	9
Až k nebi sahá.	10
Jako ve škole.	11
Ještě dýcháš.	12
Ne strach	13
Když sní	14
Nikdy víc	15
Zpívám	16
To prince Bajaju.	17
Ta druhá.	18
Ta třetí umírá	19
Ta chromá	20
Jiná stará	21
Miloval ji.	22
V pětáctyřiceti	23
Stařec v posledním tažení	24
Tolik křížů —	25
II.	26
Jak se otloukají.	27
Nejdřív je to jen tlak.	28
Můžem se dohadovat.	29
Je to ta s klepety	31
Jednou to přijde.	32
Zbývají ti.	33
Vždycky ses se mnou.	34
Spálili ti.	35
Nebraň se.	36
Přemýšlíš nebo sníš.	37
Svět ti ubíhá do kopce.	38
Světlo stahované nad stůl	39

Nemohu ti to oplatit.....	40
Cukroví jsme doma	41
Tenkrát býval sních fajn	42
Nad láskou.....	43
Chtěl by ses vrátit.....	44
Nevyznáš se	45
Řekls mi	46
Na postelích	47
Soumrak v pokoji	48
Už nepromluví.....	49
III.....	50
Jak se lekáme	51
Jen si sedněte	52
Byl jsi ochořelý.....	53
I naše děti šedivěji	54
Každé léto	55
V noci.....	56
Naschvál jsem si nevšíkala.....	57
Jak si nás značkuje	58
A jak jsou pilné.....	59
Tak nepodobné	60
Tvá dcera to zvládla	61
Tak docela nevíme	62
Náhle	63
V sedadle sesedlé	64
Takové divné dění.....	65
Hlava dívky	66
Bráníte se.....	67
IV.....	68
Bože	69
Taky jsme přibíjeli	70
Večer před Velkým pátkem	71

*Taky ti občas unikají slova
Živá ulice ubíhá do temna zeleně
Taky se v noci budíš
A leká tě předkonec?*

I.

V moři se vznášejí
bílé růžové fialové
květiny

Kdo se jich dotkne
najde ve vodě oheň

Vržené na suché kameny
poznají jaké to je
být cizí na zemi

těla bez krve
medúzy
na pláži dlouze utloukané
kovovým lanem

Až k nebi sahá
krvavá hora hlav
a peří
těch kteří neulétli

A je to tu
Spiknutí

Ti nebeští
kálejí viry
Ti na zemi
je mstivě zobou

Chcípají
jako ti se zakroucenými krky
co nám po statisících
na oplátku zvěstují
smrt

Jako ve škole

Ti kteří letos postoupí
a jiní
co to mají nahnuté

primusové s děrami v paměti
skokani o holi

ti kteří tuhnou
a bojí se stropu

ti kteří se z toho zastřelí

ti co je jim to fuk
pokud se doplází do svojí hospody

ti kteří nemohou
a pro někoho musí

ti co v noci pláčou
a ve dne nenávidí

ti se sazeničkami květin

ti kteří čtou knihy
aby se dověděli

a ti
kteří už vědí
a prosí o odpuštění

Ještě dýcháš
a už jsi cizí
nehybné tělo na posteli
jež spí a už se neprobouzí

Kde jsi tam kdesi
že se nenavracíš
za hlavou smrt
v nohou lásku
co prosí

u brány s úzkými dveřmi

„Vrať mi ho Pane
nebo vezmi
dovnitř

Když si neumí
sám otevřít“

Ne strach
už osud
poodkrytá roura

Nemáš parkinsona
je to prý
degenerativní nervové onemocnění

Těžce vyslovuješ
kameníš
máš závratě až padáš

nalomila sis ruku
rozbila hlavu
a pořezala záda

Takhle se ale nezabiješ
Ani sama ne
K tomu ti chybí odvaha
řeklas

s tím srdcem — jako zvon

Když sní
vidí tuhou tmou
zná úlek pádu ze srážu
a zezadu tupý
úder do hlavy

Volá mi
ať za ní přijdu
do té staroby
kde není s kým mluvit

Pak se však stydí
že se nedokázala
vyhnout smrti

a leží
a mlčí

Nikdy víc
vůni jasmínu a trávy
oknem

výskavý smích z chodby
a klapot sandálků

těla bříz
v dálce na kopci

Víš ještě
že už nikdy?

Ani to málo

Zpívám
bzučím ti do ucha
jako včela

O jaké sladkosti sníš
když na mne
tak namáhavě
ceníš úsměv

na jazyku nic
nad sebou prázdný čtverec
Živých strop
a hrob

To prince Bajaju
prosil jeho věrný kůň
aby mu za službu
setnul hlavu

S krvavou šíjí z jeho ruky
mě nesmířila bílá holubička
která vzlétla zakroužila
a odletěla

Až tady
nad tvou postelí
mě doběhli

princ Bajaja
a jeho kůň

Ta druhá
se ještě šourá
ale neví
kde je

Vídá tu toho prvního
co mu z něj šlehal
tenký had —
a ten ji nakapal

matku která říká
že už jí doma
nesmí na záchod

Od toho druhého
dostala k svátku
zlatý zub

Ten skočil z mostu

Proč jen jí pořád nosí
ty věci
škeble zuby a oblázky

zrovna dnes v noci

Ta třetí umírá
s otevřenýma nohama
Sama

Muž nechtěl děti
ty dvě jí vyškrabal
jehlicemi

Podruhé ji zachránil penicilin
doktor co k ní denně chodil
a neoznámil to

Říká
že byla v životě
čtyři dny
opravdu šťastná

Na horách zjara
louka z půlky sníh
z půlky sněženky

I on byl jiný
po mrtvici

Ty čtyři dny
byla s ním

Ta chromá
co je ještě doma
pořád nařiká
že jí muž nikdy nepodá
oč ho tolikrát prosila

On bezradně slzí
Zase už neví
ačkoliv chce

Jejich divoká psice
za nocí pláče
Ve dne poslušně tlape
u každé cizí nohy

Jiná stará
válčila s rakovinou hrdla
a s ouřadama

aby se kostry za dráty
proměnily v osm koní
(dvě kobyly pošly)

A vyhrála!

Miloval ji
od šestnácti

Život protancovali v tunelu
podél trati

On bývalý
za otce Němce
ona bývalá
ze statku

Prolezlou sklerózou
ji nosí na rukou
zdvihá na koně
tlačívá na vozíku

I ve spánku
ji drží

aby neodešla

V pětáctyřiceti
mu začaly odcházet klouby

S devíti jazyky
měl mezi srbskými kulkami
posbírat
kdo se dá ještě opravit

Když od tří set činovníků
chtěl pro chlapce
s pažemi za sedmdesát tisíc
už jen pár desetin

— z jejich kapsy —
aby se oživily
uťaté nervy

a nedostal ani frank
rozplakal se
a poslal je do prdele

Vyletěl — spravedlivý
co na nich stojí svět

V pětapadesáti
se nepohne

Stařec v posledním tažení
(žena odnesla už i pantofle)
něco chce

Sestra — ještě dítě

„Máte bolesti?“

— — — —

„Chcete napít?“

— — — —

„Mám vám přestlat?“

— — — —

„Vyměnit pleny?“

— — — —

Bere ho za ruku
„Chcete poděkovat?“
Stařec otvírá ústa

Tolik křížů —
a nikde Kristus
tolik přibitých těl —
a nikde kněz
Duše a duše na jazyku —
a nikde naděje

II.

Bratrovi

Jak se otloukají
polední ptačí zpěvy
o bolavá kolena

I já jsem lítala vysoko
švitorky
a rozdávala se z lásky

Taky jsem tenkrát nevěděla
že dole číhají kořeny
a hlína

Nejdřív je to jen tlak
jak když se v hrudi
kulatí zelí
nebo kapusta

Každopádně něco
co se nás netýká
Vždyť býváme jinde

Když potom vykašleme
dvě vlákna čerstvé krve
nestačíme žasnout

Je tam
mezi plícemi a srdcem
hlávka
nebo co

Můžem se dohadovat
kdo nám do hnízda nasadil
vajíčko raka

co uskřinul sestřenku
a teď jde po tobě

Byl to ten s citerou
„pošumavský slavík“
co ze sázky přeřízl
slečinku ledovku

studenou babičku

Ostatně —
jako chlap
nestál za nic

To o něm řekla krásná paní lesní
se čtyřmi dětmi

Proč se nevdala po jeho smrti?
— Nechtěla už být nikomu za matraci —

Co na něm měla ráda?
— Ach měl takové hebké kudrnky
nad ušima —

Žárlil na ni
když se bavila
výhradně s pány

vláčel ji za vlasy
kolem myslivny
a ona odcházela do lesa
s jeho psy

Jednou postřelil laňku
Měla v očích slzy
Od té doby na vysokou
nestřílel

Umřel v devětapadesáti

Víc o něm nevíme

Je to ta s klepety
a nedá se vybrat

Říkáš —
je mi sedmasedmdesát
tátu jsem přežil o rok
tak co chceš

Třídíš knihovnu
skenuješ fotky
rozdáváš přístroje

A pak?

Jednou to přijde
Smrt ve vlastním těle
čistém a spořádaném
jako byt

kde ve zdi
vlhne cihla
šíří se houba
roste tíseň

jíž se nezbavíš

Zbývají ti
oslnivé stavby v slunci
jejich nesmrtelný tvar

Chceš do Řecka

Varuj se však
kaktusového pole
Hnízdí v něm přízračné
podoby smrti

Vnitřnosti zeleně

Vždycky ses se mnou
přel o Boha
Co teď
s tvými věčnými atomy
v nekonečnu
bez světla

Ještě si tě nepodává
temnota?

Proč jsi v létě
tak dlouho civěl
na hrob mého psa?

Spálili ti
půlku smrti
Nosíš ji v sobě
zraněnou nesmrtelnou

Dřív než ji odkopneš
i s tělem
mysli na toho kněze
přírodovědce

co napsal o zázraku
stvoření

Jak jsi mínil
že až na to modlení

má pravdu

Nebraň se
tvá skvělá levá hemisféra
narazila

Zbývá ta pravá
otevřená
pro tvého Mahlera
a Bacha

pro jiné vzorce
existence

Chceš je snad popřít?

Stejně jako Boha?

Přemýšlíš nebo sníš
nad snímkem
toho andělského děcka

co klukům k uzmutým hračkám
přineslo další
a nežalovalo ani s tváří
rozťatou prutem

nemůžeš si vrátit
co jsi tak brzy tušil
o milosti?

Svět ti ubíhá do kopce
jak moře k obzoru
Už nestačíš

Co nám může vzít víc
než nezvěstné hry drobné krutosti
— už století mi necpeš do pusy
tablety uhlí —

co víc než smích
něhu ve dne
a úzkost za nocí

Ta spálená se mstí
jde ti po srdci
Aspoň se neudusíš

Světlo stahované nad stůl
bylo slabé

Za kruhem v šeru
až do stěn rostla
obývaná smrt

Věděl jsi
že v noci
sahá po mamince?

Tenkrát
před Štědrým večerem
jsi mě však vytáhl
z úkrytu pod stolem

a sevřel do náručí

Nemohu ti to oplatit
V té knížce stojí
jak umírají děti

Co vědí
tuší
a kreslí

Co se jim otevírá

Neztrat' ji
Bude se mi hodit

Cukroví jsme doma
nikdy neměli dost

V těch krabicích
jsem ti přivezla

tvá linecká kolečka
rohlíčky išelské dortíky
a úly

Samé máslo a ořechy

Nechtěla jsem tě zahanbit —
abys mi musel říct
co všechno už nesmíš

Tenkrát býval sních fajm
když jsme se na sáňkách
řítily z kopce

dole přeletěli potok
a domů se vraceli večer
v teplácích zmrzlých na kost

Ten dnes dává víc
Zasype
— alespoň na pár dní —
zející hlínu

Nad láskou
prý máš Saturna

U lůžka se ti však zjevila
ta dávná poztráčená
milá

a zaprosila
Ani hospic
ani eldéenka

Konečně tě má
Oči smutné uplakané —
ale nenaříká

Chtěl by ses vrátit
do dvaceti?

Ne

Ani k Daniele?

Ne

Měl bys tam lásku
byl bys zdravý

Abych to ještě jednou zkazil

Ne

Kdybys ale věděl
co víš teď?

Jsem unavený
Ty by ses chtěla —
vrátit?

Ne

Znám jenom jednoho
co by to bral
Jan Vladislav

Nevyznáš se
sám v sobě
Chceš odstrčit tělo
a povzbuzuješ srdce

Jsi na dně
Žere tě
hlísta v plících

jen jedny teplé ponožky
a potom zas dvoje
a taky že nemůžeš číst

Namluvila jsem ti
zprávy mrtvých
kterým se nechtělo
ze světla

Zasyčels
že nechceš nic

Ne nic?

Ty kazety sis nechal

Řekls mi

Žádný kámen
Chci na loučku
K mámě
Ty víš kde je

Na postelích
utonulé maso
plesnivé nehty
jámy úst

Nespící spící oči

a život pouštěný do žil
přivazovaných k mříži
fáči

Nechte ho být
když šmátrá po kanyle!
Je to můj brácha
a už chce pryč

Soumrak v pokoji
přebíjí televize

Za oknem kupé
rychlá tma
finiš tvých posledních
hodin

S polibkem
na zbroceném čele
Studeném
na mých rtech

Už nepromluví
Pane
a neřekl mi
zdali Tě našel
v těch koncích —
kde zbýváš

III.

Jak se lekáme
když vyletí kámen

těch kruhů na hladině
než doskáče

Obraz co se mine
a nikomu nechybí

Uzavřená
zrcadlí voda
nebe a klid

A zas je po smrti

Jen si sedněte
na pohřební hostině
k těm kteří jsou:

rozvedenou manželkou
obtížnou tchyní
lačným synovcem
lhostejnou švagrovou
a stejnou dcerou

Pojezte s nimi
za mrtvého
a pijte!

Pak se dozvíte:
o co se zraňovala žena
po čem toužila tchyně
jak měl synovec před sebou
bratra i otce
a ta dívka
je uplakané dítě

Shledáte:
Že krev není voda
ani jed

A spor o ten barák
že byl holé neštěstí

Byl jsi ochořelý
tenká výseč v hlavě
i v srdci

Sám sobě
Robinson a Pátek
na ostrově

Já se s tím brácho
mohla srovnat

Ale tvá žena
— první i druhá —
a zbytek milenek?

Ted' po hospodách
přebíráme mák hrách
a žal co tě přežil

Co jsi byl
i nebyl

Co ti chtěly dát
a co jsi nepřijal

I naše děti šedivěji

V ulicích prázdné rysy zdí
z kdysi —
už bez dávna

Není koho se ptát
kde je hospoda
kam chodívám s otcem

dveře ke staré paní
která se uměla modlit
a věřila
na nebolestnou smrt

Každé léto
volali v Marcianě
starci na zdi
„Signora jak se daří?“

Odpovídala jsem
„Dobře“
Nebo „Pavel umřel“
Taky „Umřel Josef“

Letos je zídka prázdná
Rozkvetly před ní
dvě kamenné mísy

A nikdo se neptá

V noci
jsem byla v knize
o dělení lidí
na nelidi

Za rohem zněly zpěvy
rostla úzkost
ale nikdo jí nevěřil

Jen děti
honěné jako krysy
hledaly zoufale skrýš

Do pokoje smrti
jsem vešla
bez nich

Před sebou
okno dokořán
temný vesmír
a hvězdy

Ještě mě napadlo
proč se tam tak
deru

Lítost
se dostavila
ráno

Naschvál jsem si nevšíkala
jak se vznášíš
na podpatcích

bílá hlava
bílý šál
bílé boty

olepená
srstí nenarozených jehňat

a sama už v kleštích
které tě taky vyrvou
ze života

Jak si nás značkuje
a škaredí

potmě sčítaje
komu jsme daly
a komu ne

ty krásné markytánky
co si tak často pletly
lásku se soucitem

A jak jsou pilné
ty staré holky
se slovníky
a počítači

v kapse na bříše
dva tři vnuky
ráno poskakují
večer se plazí

a za nocí
si tisknou k tváři
tu krásnou fotku
své zmizelé lásky

Tak nepodobné
sobě ve dvaceti —
až nás ani dávná láska
nepozná

Kdo byly ty hezké holky
a kdo jsme
my

A bude hůř
s tím obličejem
stařen matek
z fotografií

napůl — neznámá bába
napůl — známý děd

Tvá dcera to zvládla
vymkla se drogám
Zeť pracuje — občas

Zato čtyřletá vnučka
vidí do daleka

„Babi až se zas narodíš
a budeš mít děti
nezapomeň jim kupovat v lékárně
ty mokré papírky
Jsou moc dobré
na prdelky“

Vidíš
alespoň víš
co tě čeká

Tak docela nevíme

Ten stařec
chtěl těžké dveře
otevřít nám

stařena na lavičce
prý kdysi taky tak hezky
chodila

vychrtlý pes u popelnice
— než se rozmyslíme —
před námi uteče

A co se počítá?

Pokoření — ještě muže
bolest — už ne ženy
zaváhání — beznaděj psa

Nevina na nevinu
od rána do večera

Náhle
mezi jedním a druhým krokem
povstala z bláta zelená tráva

Kdejaká kostra v zahradách
zas obrůstá

Plot se ztrácí
v zlatém dešti

Učiněné zmrtvýchvstání
Jenom projdeš
dveřmi

V sedadle sesedlé
do klína
nehybné oči
za skly

Tak vypadají
ty stydké pergamenové
zítřky
a pozítřky

s duší co v úleku
hledá v parku na Karláku
náměstí

Ještě jednou mi řekni —
ať tolik nekouřím

Takové divné dění
jako když dítě zatrne
Přežiju toho kosa v trávě
nebo on mne?

Dubnová srdce listí
kdo koho pošlape
nebo pokryje

Hlava dívky
na tmě za sklem

Podivná lebka
s vypouklým čelem

bez něžného obličej

který proděraví
shoří
nebo shnije

Bráníte se
Ty verše jsou kruté

Bráním se
Jde o bilanci
a účet

Je lepší vědět

IV.

Bože
jedli jsme zakázané
a vyhnaní v hříchu
žili krvavě

Té podřezané úzkosti a hrůzy
co jsme spolykali

z Boží milosti
ze svobodné vůle
všehopáni

A teď jsme na řadě

Taky jsme přibíjeli
na dveře psy

o výročí

že neštěkali
když byl ohrožen Řím

Tys Pane na kříži
volil Boha

Ale ti psi?

Večer před Velkým pátkem
však děti sní
jak Tě vysvobodí z vězení

aby Tě nebili
jako koně
co upadl na dláždění

Pane dej jim
ať na louce v ráji
potkají toho koně
a taky ty psy

Rabboni

Viola Fischerová

Předkonec

Edice Čeští básníci 20. století
Ilustrace na obálce z volných zdrojů
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 22. 1. 2021

ISBN 978-80-274-1365-2 (epub)
ISBN 978-80-274-1366-9 (pdf)
ISBN 978-80-274-1367-6 (prc)